

Naročnina listu: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban šte. 113

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Politična plačana v gotovini.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroska cesta šte. 5. Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštne proste. Telefon interurban šte. 113.

65. šte.

Maribor, dne 7. junija 1922.

Letnik XIV.

Ob kraljevi poroki.

Jutri se vrši v Beogradu med običajnimi in najslavnejšimi svečanosti poroka našega kralja Aleksandra z rumunsko princezino Marijo. V proslavo kraljeve poroke se bodo vršile v celi naši kraljevini slovesnosti z različnimi programi. Tudi naš obmejni Maribor bo proslavil kraljevo poroko po programu, kakor naznanja okrajno glavarstvo.

Maribor proslavi poroko Nj. Vel. kralja Aleksandra I. z Nj. Vis. kraljicino Marijo rumunsko na najsvetejši način.

Proslava se bo vršila po sledečem sporedu:

Na predvečer poroke, dne 7. junija, bo vse mesto slavnostno razsvetljeno. Ob pol 9. uri priredi požarna bramba s sodelovanjem vojaštva bakljado po ulicah Maribora.

Ob 8. uri zvečer se priredi v mestnem gledališču slavnostna predstava.

Na dan poroke, dne 8. junija, priredi ob pol 6. uri zjutraj godba železničarjev budnico po ulicah mariborskega mesta. Vojaštvo odda predpisane topovske strele.

Ob 10. uri bo v stolni cerkvi slovesna sveta maša, katere se udeležijo zastopniki vseh državnih, civilnih in vojaških oblastev in oficijelne korporacije.

Po sveti maši v stolnici bodo čete mariborske posadke defilirale na Slomškovem trgu.

Od 11. ure naprej sprejema okrajni glavar zastopnike uradov in korporacij in one zasebnike, ki želijo izraziti svoje čestitke k vladarjevi poroki.

V mestnem vrtu se vrši od 11. do 12. ure promenade koncert s sodelovanjem železničarske godbe.

Ob pol 5. uri popoldne se prične ljudska veselica v Ljudskem vrtu. Najprej bo nastopila mladina skupno do 1200 otrok, ki bodo skupno zapeli »Bože pravde«, na to »Lepa naša domovina« in »Otok bleški«; med tem skupnim pevanjem bo telovadni naraščaj tvoril na odru lepo skupino.

Po tem uvodu bodo sledile pevske točke raznih šol, posamezno, a vmes rajalne igre s petjem in godbo v dveh nastopih deklic, pri čemer bodo samostanske deklice izvajale tri komade.

Nadalje nastopijo: Glasbena Matica, pod vodstvom sodnega svetnika Dev-a in pevski zbor »Drava«. Igra godba železničarjev. Ta ljudska veselica se zaključi ob 8. uri zvečer.

Ob pol 10. uri zvečer prirede okrajni glavar dr. Lajnsič, mestni župan Grčar in mestni komandant pukovnik Krupčević elitni ples v dvorani Götz. Vstop je dovoljen le proti vabilu.

Vstop v zakonski stan je izmed najvažnejših trenutkov v človeškem življenju, v katerih je odločitev za vso vrsto let življenja, ki ga je človeku prisodila previdnost. Zato je naravno in hvalevredno, da se ob takih prilikah izrekajo častitke in najboljše želje za bodočnost. Čim večje in uplivnejše mesto zavzema oseba, koji so namenjene te čestitke, tem jače in srčneje so želje po sreči in božjem blagoslovu. Prišinjeni s tem duhom kličejo kralju Srbov, Hrvatov in Slovencev ob njegovi poroki: Božji blagoslov s Teboj in ženo, ki si si jo izbral za družico življenja! Naj bo Tvoje vladanje v srečo Tebi in državi, koji stojiš na čelu, ter v blagor, mir in zadovoljnost vseh treh plemen našega jugoslovanskega naroda.

Za pravo Jugoslavijo.

Listi prinašajo poročila o kongresu glavne in vladajoče stranke v Bolgariji — bolgarskih zemljoradnikov. Ta kongres odmeva po celim svetu in delavni narod celega sveta ga pozdavlja. Ta kongres je nekaj novega, naprednega in veliko zanimanje zanj izvira iz novega časa, novih izkušenj in novih želja. Vladne stranke starega kova, starih metod in starih programov so tudi imele svoje kongrese, tako pri nas demokrati in radikalci, svet je pa ostal pri tem hladen in brezbrizen, staro se pogreza v prezir in pozabljenje.

Izvirno, suho poročilo bolgarskega zemljoradniškega kongresa se glasi:

«Kongres bolgarske zemljoradniške stranke je bil dne 30. maja zaključen. Od nedelje do torika so bila posvetovanja delegatov ožjega kongresa. V ponedeljek, dne 29. maja, je zboroval celokupni kongres. Kongres je pričel s sijajno manifestacijo po glavnih sofijskih ulicah. Nepregledne kolone bolgarskih seljakov so v dolgem sprevodu, trajajočem dve uri, korakale po glavnih ulicah na trg pred narodno sobranje. V sprevodu so korakali vsi voditelji bolgarske zemljoradniške stranke in člani bolgarske vlade z ministrskim predsednikom Stambolijskim na čelu. Sofijsko meščanstvo, ki po večini pripada opozicijskim strankam, je bilo napram zemljoradnikom hladno in pasivno. V sprevodu so bolgarski kmetje nosili državne zastave in razne napisne deske.

Vzbudimo si spomin na poročila o kongresih naših radikalov in demokratov, pa imamo najlepšo razliko med novim in starim, — med politikom naroda in

politiko klik. Kongrese naših vladnih strank so vodili ministri in bankokrati, samo par seljakov so si pripeljali za nemo in topo štafazo in ves delavni narod je bil hladen in pasiven.

V Bolgariji je manifestiral delavni narod in napisil pri obhodih so zelo značilni za politiko zemljoradnikov — vladarjev Bolgarije. Na mnogih deskah se je čitalo:

«Živela kmetška diktatura! Plug, srp in klavido hranijo svet! Ven z Vranglovei! Car samo caruje, a ne upravlja!»

Posebno pozornost pa je vzbudil med vsemi opazovalci napis, velik in posebno očiten. Napis je manifestiral za ujedinjenje vseh Jugoslovenov ter se je glasil:

«Od Save in Drave do Črnega in Belega morja — živel narod jugoslovanski!»

S tem napisom so hoteli bolgarski zemljoradniki javno manifestirati za jugoslovensko ujedinjenje.

Na trgu pred narodnim sobranjem je tisočglavi množici bolgarskih kmetov govoril ministrski predsednik Stambolijski, ki je ljudstvo, kmete in delavce, takole pozdravil:

«Orači in sejalci! Vračam se iz Genove, kjer je bilo zbranih 33 držav, da se posvetujejo o obnovi in vzpostavitvi ekonomskega in finančnega življenja vseh narodov. Pred 25 leti smo bili še slaba organizacija, danes pa je bolgarski kmet v svoji zemlji sam svoj gospod.»

Ostro je spregovoril predsednik kmetov in vlade proti prestolici — Sofiji. Vzkliknil je: «Sofija je naš največji sovražnik. Sofija je gnezdo onih, ki hočejo nov državni prevrat in to tudi s pomočjo dvora. Bolgarski kmet hoče vlado, ki zastopa njegove interese. Bolgarski kmet mora državo sam upravljati, a car samo carovati.»

— Tekom nadaljnjega govora je Stambolijski naslovil tudi na kralja primeren apel in opomin, da naj caruje po želji in volji bolgarskega naroda, nikakor pa ne po samovolji. Bolgarski kmet lahko državo sam upravlja. Ne želi pa si režima «carskih kozodercov.» Dalje je ministrski predsednik Stambolijski omenil, da sloni vlada zemljoradnikov na svobodno izraženi volji bolgarskega naroda, ki je poslal največ zastopnikov v narodno sobranje. Legislativa narodnega sobranja konča leta 1924 in trdno smo prepričani, da bo znal pri volitvah bolgarski kmet varovati svoje pravice in svobodo. Če pa želi bolgarski kmet, da se volitve popreje izvrše, lahko to željo izpolnimo.

Sofija je obtožena in obsojena radi velekapitalizma, izkoriščanja cele zemlje, radi vseh starih političnih metod, šovinizma in nasilja, ki se pod krinko «makedonstvujuščih» in drugih nacionalistov steza po narodni in tuji lastnini, pri nas se pa Beograd poveljuje in s frazami edinstva in ujedinjenja se mu narodna imovina polaga kot plen. . . .

V Bolgariji vlada ljudstvo in zato je predsednik vlade oračem in sejalcem — delavcem in kmetom — govoril tudi javno, na prostem, o zunanjih politikah. Izrazil se je prav kratko: «Dobro stojimo v svetu, ker hočemo pravi mir in pravi sporazum z narodi celega sveta!» — Več in bolje sploh ni mogel povedati. Vse sosedne in svetovne države in vlade, ki so za pravi mir, morajo radi pravega miru Bolgarijo podpirati, one, ki mir odklanjajo ter ga kršijo, pa stojijo pred hudim in težkim obračunom z lastnimi narodi in s celim delavnim svetom, ki hodi s silnim korakom in razmahom po stopinjah bolgarskih oračev in sejalcov.

Bolgarski narod manifestira za pravo Jugoslavijo, za skupno, veliko, močno in pošteno slovansko državo brez hegemonije in brez diktature velekapitala in šovinizma. Bolgarski narod obsoja Sofijo radi ostankov stare protiljudske politike, Beograd pa širi mržnjo proti Bolgaram iz strahu pred enako obsodbo od strani srbskih, hrvatskih in slovenskih oračev in sejalcov, ki pride in mora priti — radi prave Jugoslavije!

Pirkmajer in Baltič — prva velika župana v Sloveniji.

Policijdemokracija hoče te dni kronati vulkan kipečega gnjeva, ki med narodom raste proti njej ter čaka, da jo prikrije, kot glavni adut predrzne igre nadržani in samopašnosti, brezmejne korupcije, zlorabe uradne oblasti in nasilja hoče izigrati še imenovanje svojih glavnih eksponentov — znanega Pirkmajerja za štajerskega in Baltiča za kranjskega velikega župana.

Policijdemokracija ima glavno zaslug na tem, da je današnji režim kopiran po nekdanji ruski avtokratsko-policijski državi, kjer je oblast in policija vse, pravica pa — nič in kjer cinizem prevladuje etiko, egoizem pa ubija altruizem, po policijdemokraciji se cinizem in egoizem kot glavna lastnost tiranov prišteva med državotvornost in tako nas tudi to imenovanje ne sme iznenaditi. Za Slovenijo se začena zadnji prizor policijdemokratske igre, kmalu bo padla zavesa in igralci — voditelji in stebri policijdemokracije ne bodo imeli niti tega zadoščenja in priznanja, da bi narod kot gledalec dejal: «Bili so lumpje, igrali so pa le izborni. . . .»

Igra je slaba, čudimo se kratkovidnosti, ki ne vidi,

da se s tem samo pospešuje polom in konec, še bolj pa zaslepljenosti velikožupanskih kandidatov Pirkmajerja in Baltiča, ki se nadata na dober in uspešen razvoj svojih ambicij ter niti ne uvidita, na kako nevarne stolčke se spenjata po lastni kratkovidnosti in po razposajeni oblasti policijdemokratskih glavnih voditeljev.

Slovinci smo si predstavljali velikega župana kot neko močno, vplivno, važno, s kratka v vsakem oziru — veliko osebnost, sedaj se pa pojavlja neki «Pirkmajer», da zasede to mesto. Možakar je v vsakem oziru, ki bi prišel v poštev za tako mesto, majhen in nezaten, velik pa samo kot izrazit strankar, ki nima primere v celnem območju štajerske oblasti. In ta naj bo veliki župan? Demokratska gospoda se misli iz naroda norčevati, narod pa ne pozna šale in bo z vso resnostjo in odločnostjo pokazal svoj odpor proti liberalni kliki in njenim velikim županom.

Veliki župani — mali in nizki ljudje, Pirkmajer se ne zaveda svoje šibke uradniške kvalifikacije, svoje mladosti ter raznih peg in madežev, ki so se ga prijeli v službi koruptne mladoliberalne klike, Baltič pa menda misli, da si je pridobil najboljšo prakso za velikožupansko službo z enako ambicijo v nasilnem režimu nekdanje avstrijske okupacijske oblasti v Črni gori. — Nekdanja avstrijska oblast nad potlačeno Črno goro je divjaško okrutna, brezmejno koruptna in nasilna, Baltič je bil pa od predstojnikov visoko čislani in priznani «civilkomisar» na Cetinju. Kjer je avstrijska okupacija nehala, tam jugoslovanska policijdemokracija s podvojeno močjo nadaljuje in Baltič prenaša svojo prakso in ambicijo na velikožupanski stolček v korist in prospek policijdemokratskih partizanov in njihovih eksponentov razkosane Slovenije.

Pred korupcijo in nasiljem policijdemokracije se pošteni svet iz Črne gore seli, odpira grobove ter prenaša kosti svojih slavnih in zaslužnih prednikov s seboj v tujino, pri nas v Sloveniji bo pa drugače, narod se ne bo selil pred jato policijdemokracije in pred njenimi eksponenti, temveč vsiljeni in naduti oblastniki bodo šli in to v najkrajšem času. Velikožupanska mesta niso strankarske domene in velikožupanski stolček ni enak mestu v zarotniški družbi demokratske gospode, kjer posamezniki toliko veljajo, kolikor so v strankarski interes pogazili moralo, temveč to je javna pozicija, podvržena narodni kontroli in tudi njegovi sodbi. Pirkmajer in Baltič si lahko že sedaj poiščeta varnejša mesta za velikožupanske stolčke nekje okrog Skoplja in Piškepeje.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Akcijo komitov-bugarašev v južni Srbiji je izrabil vojni minister, da izvabi zopet večji kredit, češ, da je treba več oddelkov vojske v zavarovanje južne meje. Ker so se gospodje ministri že vsedli k razdeljevanju kreditov, se je oglasil tudi prometni minister ter potegnil kredit v iznosu 52 milijonov nemških mark od — nemške vojne odškodnine.

Izza kulis razprav in pogajanj o posojilu so privrele baje popolnoma zanesljive vesti, da je naša vlada sprejela ponudbo Blerove bančne skupine. Dogovor je bil baje že v soboto podpisan, glede pogojev in vsega drugega vlada pa nejasnost kot doslej.

Projekt kazenskega zakona za celo državo je izdelan v ministrstvu pravde ter predan strokovnjakom na proučevanje.

BOLGARIJA.

Bolgarska vlada je na protest SHS vlade radi komitskih vpadov v južni Srbiji odgovorila, da je vsak čas pripravljena, vse storiti proti nacionalističnim huj skarijam in akcijam, ki se vršijo brez njene vednosti. Pripravljena je sprejeti in podpirati tudi posebno komisijo, da lahko dokaže, kako je nasprotstva vsakemu banditstvu na svojem območju. — Protest SHS vlade je po svojem besedilu in duhu nov dokaz, da beograjski oblastniki nočejo razumeti, da današnji režim v Bolgariji z nacionalističnim nasiljem nima prav nobene skupnosti.

NEMCIJA.

Vlada je Reichstagu predložila zakonski načrt za prisilno državno posojilo. Zenevski listi poročajo, da se pri Zvezi narodov doslej še ni razpravljalo o sprejemu Nemčije v Zvezo narodov, da mora Nemčija predložiti najprej svojo kandidaturu in da se bo glede sprejema odločilo na skupni seji lige začetkom oktobra. V angleški zbornici je naglašal Lord Cecil, da so «zmagovalci» naložili Nemčiji bremena, ki jih danes že ves razsodni svet smatra za neznosna.

RUSIJA.

Sovjetski komisar za promet javlja, da bo kmalu odprt promet na železniški progi Moskva—Königsberg čez Letonsko in Litvo ter tako ustanovljena direktna zveza med Rusijo in Nemčijo. Letonska in litvanska vlada izjavlja, da se vzdržuje kontrole potnikov in prtljage.

Beleške.

Kako plačujejo sebe, kako druge. Razmejitvene komisije stanejo našo državo mnogo milijonov. Gospodje generali, oficirji in visoki uradniki si sami sebi izplačujejo na dan 2 angleška funta, to je po našem 2400 jugoslovanskih kron dnevnic. Stalna plača še tudi niti ni vsjeta. Po določilih mirovne pogodbe smejo člani komisije dobiti največ dva funta na dan. Torej, ako ni treba, bi se morali gg. zadovoljiti z manjšimi dnevnici. Mirovna pogodba pa določa, da morajo dobiti spremljevalci in pomožne osebe razmejitvene komisije 1 funt na dan. A doznali smo, da n. pr. general Pli-velič, vodja razmejitvene komisije na severni meji izplačuje pomožnemu osebju, na primer orožnikom samo 110 K dnevnic, samemu sebi in svojim visokim sotripnom pa 2000—2400 K na dan. Orožnik, ki je določen kot spremljevalec in varuh gospoda generala in uradnikov, dobi za cel dan samo toliko, da si še obeda in večerje ne more kupiti. Kje pa so čevlji, obleka in drugo?

Nemška Avstrija izplačuje svojim uslužbencem v polni meri 1 angleški funt. Ker se stroški razmejitvene komisije enakomerno razdelijo, bomo mi plačevali dobroplačane nemške, italijanske in francoske žandarje in poduradnike, a naši morajo stradati. Za tuje imamo denar a za domačine ne.

Zadnji čas je, da posvetimo enkrat v te umazanosti. Ni bilo dovolj, da jugoslovanska delegacija razmejitvene komisije na našem severu ni vršila svoje naloge, kakor bi jo bila morala, sedaj še naše sinove plačuje tako po beraško, da more tujece dajati dovolj mastne dijetle. Treba bo, da se spravi delovanje razmejitvene komisije v pravi barvi pred jugoslovansko javnost in če treba tudi pred parlament. Naše zastopnike na naši meji prosimo natančnih informacij.

Policajdemokratom bodo dajali smernice pri prihodnjih volitvah — Madžari. Celemu svetu je znano, da se niso nikjer vršile volitve pod tako ogabnim terorjem od zgoraj navzdol, kot ravno na Madžarskem. Tudi najnovejše volitve je izvedla madžarska vlada po receptu podedovanega nasilja. In baš te zadnje madžarske volitve so postale naši policajdemokraciji nekak vzor in vzgled po katerem se bo tudi ta naša batinaška stranka ravnala pri prihodnjih volitvah. — «Jutro» od 1. junija piše v svojem uvodniku te le pomembne besede: «Vsak narod ima svoje specifične značilnosti, ki ga reprezentirajo na zunaj. Madžarom bi lahko kot najznačilnejšo lastnost pripisovali izredno rutino v tem, kako je — voditi volitve». Ali z drugimi besedami: Našim policajdemokratom bi lahko pripisali izredno rutino v tem — kako bodo vodili volitve po madžarskem in rumunskem receptu terorja. Daleč smo prišli — za vzgled nam bodo v prihodnosti potomci Hunov in naša najmlajša reakcionarna žlahta — Rumuni.

Policajdemokrasko nasilje v Črnigori, ki sili Črno-gorce k izseljevanju, je napotilo advokata Markoviča, da piše odprto pismo predsedniku demokratske stranke Ljubi Davidoviču. Markovič je že poprej dejal, da bo spraval v javnost vso nasilje, ki se vrši nad narodom v Črnigori, in Davidovič ga je rotil, da to ne stori v interesu «državnega ugleda» in če bi ga tudi sekali na drobne kosce. Markovič — ki je sam dovolj pretrpel, seveda ni hotel na ta način ščititi «državnega ugleda», iznesel je vse v javnost in vrhu tega še piše odprto pismo šefu demokratov ter ga primerja z vezirjem Djupriličem, češ, ta krvolok, ki je mučil Črno goro na smrt, je bil vsaj Turčin, vi, g. Davidovič, šef «demokratov», ste pa pravoslavni Srbin.

Zemljoradniškemu kongresu v Bolgariji so prisostvovali zastopniki agrarnih strank iz raznih držav in nekateri beograjski listi se čudijo in tudi hudujejo, da vsi ti tuji gostje niso imeli niti pogleda za «sijajni» Beograd. «Tribuna» pravi, da so se od kolodvora takoj podali v bolgarski konzulat, od tam pa v družbi bolgarskega poslanika v hotel na skupen obed, kjer zopet o beograjskih znamenitostih ni bilo niti besede, temveč sami razgovori o zeleni internacijonalni, potem pa zopet na vlak in na pot proti Sofiji. «Za te agrarce Beograd kot da ne bi eksistiral» — — — toži radikalni list.

Čudno odlikovanje. V beograjskem listu «Vreme» čitamo to-le vest: «G. Vasa Lazarevič, načelnik ministrstva notranjih del, je odlikovan z ruskim ordenom Sv. Stanislava III. reda za usluge, storjene ruskim beguncem v celi kraljevini. Dekret odlikovanja je podpisal «glavnokomandujoči» ruske vojske general Wrangel. Včeraj je bil g. Lazareviču svečano predan orden in dekret.» Zelo čudna stvar, da Wrangel daje in da naši aktivni uradniki sprejemajo taka odlikovanja. Zopet dokaz, da Beograd priznava Wrangelu rusko vladarsko oblast na področju naše države.

Pašič okrog muslimanov. Bosansko kopališče Ilidžu si je Pašič izbral s posebnim ozirom na turški bajram, meneč, da bo nekaj muslimanov v prazniškem razpoloženju pridobil za svojo politiko. Vsem uplivnejšim sarajevskim muslimanom je prišel čestitati bajramske praznike, njegova žena pa pridno obiskuje muslimanske žene. Bivšega ministra Karamehmedoviča pa ni mogel posetiti, ker je ta že poprej razglasil, da ob praznikih ne sprejema obiskov. — Politika pri čestitkah in posetih bo pa menda tudi muslimanom že preveč zastarela in tako Pašičevo «čestitanje» ne bo imelo zaželjenih uspehov.

Dnevne novice.

Lavantinska škofija, to je mariborska, je postala eksemptna, to se pravi podložna naravnost v Rim to-

zadevni kongregaciji, ozir. sv. Stolici. Solnograški nadškof se je sam odrekel dosedanjim zgodovinskim pravicam. Eksemptnih škofij je po svetu do trideset — med njimi krakovska in bratislavska. V takih imenuje škofo papež v sporazumu z dotičnimi vladami, ako ni Cerkev čisto ločena od države.

Prijatelji Žerjavovi — vlomilci. Sedanji ravnatelj Jadranske banke g. Č. Kamenarovič objavlja v slovenskih listih dejstvo, da je prejšnji ravnatelj Jadranske banke, Žerjavov najožji prijatelj g. Praprotnik v noči od 24. na 25. junija lanskega leta, in sicer med polnočjo in 2. uro po polnoči vlomil v Kamenarovičevo zaklenjeno mizo v pisarni Jadranske banke in odvzel iz nje razne dokumente, ki bi lahko njega in celo demokratsko stranko onemogočili v javnosti. Radi Praprotnikovega vloma je bil g. Kamenarovič prisiljen izmenjati ključavnice na vratih in blagajnah zavoda. G. Praprotnik je steber demokratske stranke in javno ožigosan — vlomilec. No, pa saj g. Praprotnik spada samo v Žerjavovo družbo, ker tudi gospodu ministru Žerjavu je svojčas prisodilo sodišče 6 mesecev ječe in ga je otel zapora le njegov najožji prijatelj in svoječasni minister — Kramer! Gliha vkup štriha.

Shod SLS v Laporju se je na binkoštni ponedeljek, dne 5. junija, po rani maši izvršil nad vse pričakovanje. Zborovalci so se zbrali pod milim nebom na obširnem prostoru pri cerkvi. Poleg domačinov so dospeli tudi somišljeniki in bivši pristaši drugih strank iz Črešnjeveca, Makol, Studenic, Poljčan in Slov. Bistrice. Za predsednika shoda je bil izvoljen župan iz Kočnega g. Potisk. Narodni poslanec Žebot je v enournem govoru razpravljal o gospodarskem in političnem položaju in o izgledih za bodočnost. Razkrinkal je pogubonosno delovanje vladnih strank in je obrazložil zborovalcem v jasni sliki nesmiselnost dr. Novačanovega republikanstva. Župan iz Poljčan g. Prešern je govoril proti preložitvi šolskih počitnic na poletje. Poslanec Žebot je odgovarjal na vprašanja zborovalcev in dajal pojasnila. Gospod Gril iz Slov. Bistrice je govoril o davčni politiki in navduševal zborovalce za Slovensko ljudsko stranko. Shod se je vršil mirno in je pokazal, da je Laporje in okolica popolnoma v našem taboru.

Varujte se jih! V Mariboru smo že beležili par slučajev, ko so morali mesarji tožiti vojaško upravo, kateri so dalje časa dobavljali meso, a jim ga vojaški erar še do danes ni plačal, ali vsaj vsega ne! Prisiljeni so bili tožiti vojaško upravo ki je bila obsojena na eksekucijo; vendar: kdo in kaj naj zarubi — erarju — je zadnje — najkočljivejšo in doslej še nerešeno vprašanje. Vojna uprava se brani plačil in ista razvada se je razpasla tudi med častnike naše armade. V Celju se je dogodil pred nedavnim časom slučaj, da je napravil nek gospod major takozvane «nečastne» dolgove dokaj visokih svot. Sodnija je obsodila majorja na eksekucijo in poslala nanj eksekutorja. Gospod major je zastražil svoj stan z vojakom z nabito puško in izjavil pri oknu, da bo od njega postavljena straža ustrelila vsacega, ki bi se drznil prestopiti prag njegovega stanovanja v svrhu eksekucije. Sodna oblast je javila cel slučaj celjskemu mestnemu komandantu, naj on odpravi zlorabo straže, a se je odrezal: «Tudi jaz nikdar ne bom dopustil, da se rubi moje častnike». Ali z drugimi besedami: naš oficir lahko dela še tako lahkomišel ne in umazane dolgove, do živega mu ne more niti sodna oblast, kaj še le kak zasebnik. Vojni erar noče plačevati svojih dolgov — oficirji se branijo plačilom z oboroženo stražo — iz tega pač nujno sledi: Pri vojni upravi in oficirjih veljaj odslej pravec: iz roke v roko ali — ti meni denar, jaz tebi blago!

V Spilje bi se po meddržavnem dogovoru moralo s 1. junijem t. l. prideliti posebno zastopstvo jugoslovanskih železniških uradnikov. V Logatcu, ozir. Postojni deluje tak oddelek že več mesecev. Prosimo v tej zadevi poročila. Mnenja smo namreč, ker poznamo zavlačevalno odpornost Nemcev, da se je ta stvar pa še odložila. Kod nas ima vremena.

Koliko je potrošila beograjska delegacija v Genovi? Iz Beograda javljajo, da je dovršen račun beograjske delegacije povodom genovske konference. Po tem računu je stala delegacija našo državo 5.395.753 francoskih frankov, kar znaša po kurzu 1 frank — 25 kron dobrih 135 milijonov kron. To je strošek in odškodovanje v gotovini, kje je pa politično in moralno oškodovanje? Beograjski delegati so naši državi napravili mnogo izgube, drugim pa precej profita.

Afere in trgovine ministra šume in rude. Predsedniku narodne skupščine je predložena interpelacija o delovanju ministra za šume in rude Rafajloviča. Ta demokratski minister se je vrgel na zasebno trgovino, ter daje svojim prijateljem razne koncesije. Med mnogimi slučajji se navaja tudi pletvarski kamnolom, ki se je izkoriščal od siromašnih seljakov iz okolice, dokler ga gosp. minister ni izročil svojim osebnim prijateljem. Rafajlovič je svoje ministristvo popolnoma podredil — strankarski politiki in za dokaz se navaja pismo, ki ga je pisal srekemu načelniku v Bosiljgrad. V tem pismu pravi minister, da je narod testo, iz katerega se da različno zmesiti in načelnik naj skrbi, da bodo dobro varovani in utrjeni demokratski interesi.

Akademski dan PDJA. Ponovno opozarjamo javnost, da priredi Podporno društvo jugoslovanskih akademikov v Ljubljani, ki prehranjuje v svoji menzi brezplačno ali po znižani ceni 450 akademikov brez razlike strank, v dneh 10. in 11. junija pod pokroviteljstvom «Kola jugoslovanskih sester» veliko nabiralno akcijo po celi Sloveniji. Kjer pa radi lokalnih razmer akcija ne bo mogoča na ta dva dneva, se preloži na pozneje. V korist PDJA se bodo vršili cvetlični dnevi, prodajali se bodo znaki, prirejale veselice, kinopredstave, tombola itd. Vso našo javnost prosimo, da kar najbolj podpre našo akcijo, ker bi imel njen neuspeh za posledico ukinitve menze, kar bi veliki večini naših

akademikov onemogočilo nadaljevanje študij. — Odbor za Akademski dan PDJA.

Batinaška. Po zagrebških listih čitamo zdravniške spričevalo, ki ga je dobil nek Vogel iz Varaždina od mestnega zdravnika. Spričevalo govori o progah in marogah po Vogelovem telesu vsled mnogih močnih udarcev z nekimi gibčnim in trdim predmetom. Te maroge, otekline in to spričevalo je dobil 59 letni skromni meščan Vogel na ta le način: Proti večeru pride v njegov trgovski lokal neki vojak, ter si kupi par žemelj. Začne jesti, ter se pri tem enostavno vsede na prodajalno mizo. Vogel pravi, da to ne gre, kaj bodo drugi rekli, vojak pa ostane na mizi, ter mu začne kleti «oca i majku», nazadnje pa še pove, da je Srbin in da se lahko Vogelu vsede tudi za — vrat. Vogel to uvidi ter raje molči v dobri nadi, da hrabri vojak kmalu odide. Ta pa je že bil v svojem elementu in je začel zmerjati «švabske» žemlje. Pek mu končno reče, naj si gre v Srbijo boljše iskat, če so mu te preslabe in vojak kolneč in preteč odide. — Vogel se je že odpravljal spat, ko pride isti vojak z dvema drugima in odvedejo ga v kasarno. Tu preplašenega peka sprejme neki poručnik ter ga da takoj zapreti, češ, da je zmerjal Srbijo. Kmalu na to pa pridejo isti vojniki po arestanta, odvedejo ga na dvorišče, poveljajo po gnojišču ter mu nastejejo lepo število udarcev z močno in debelo vrvjo. Po dovršeni eksekuciji so ga pobrali ter vrgli na cesto, da je stokajoč odtaval domov, drugi dan pa k zdravniku. Sel je tudi na sodnijo, pa kaj mu pomaga, batine sicer padajo, pa če jih minister pravde ne vidi, jih tudi sodnija ne more soditi.

Za nove komunistične pogrome so si izmislili oblastniki novo zaroto nekakega štrajka povodom kraljeve poroke. Navodila naj bi bila prišla iz inozemstva in beograjski listi pišejo o «komunističnih» posvetih, ki naj bi se bili vršili v — Zagrebu. Vse te senzacije so prikrojene na tako nekulturen način, da se človeku gabi. Preganjanja se naručujejo od časa do časa in nobena oblast noče ali pa ne sme v tem zaostati. Mogoče so z zadnjimi «senzacijami» v zvezi tudi aretacije nekkih delavcev v Mariboru. Lažnjive senzacije pri nas in neprestana preganjanja nedolžnih ljudi pa tvorijo za ves svet prave senzacije ter vzbujajo veliko ogorčenje.

Tirjatve starih dolgov. Za ameriškimi poslankom je obiskal finančnega ministra naše države še angleški poslanik, ki tudi zahteva, da država SHS prizna vse dolgove, napravljene pred in med vojno v Angliji. Dolžna svota še ni jasno ustanovljena in utrjena. Naš minister pravi, da je dolga okrog 12 milijonov funtov šterlingov, Angleži pa govorijo o 20 milijonov. Večina dolga se nanaša na angleške prispevke za oskrbo srb-ske vojske po umiku skozi Albanijo. Ves ta čas je v veliki megli. Naši državniki vedno trdijo, da so se knjige in računi izgubili in tako lahko razumemo, kako se na različne račune računajo stari dolgovi. Angleži za sedaj zahtevajo samo priznanje, način odplačevanja se bo že pozneje določil. Našemu ministru ne bo preostalo drugega, kot priznati in plačati to, kar gospodje Angleži zahtevajo.

Hotel «Imperial» v Dubrovniku — lep primer patrijotizma, razkrit po beograjskem listu «Novosti» takole: Po osvobojenju so nepremičnine avstrijskih podanikov padle pod državni sekvester in tako tudi dubrovniški hotel «Imperial», četudi je bilo v njem toliko denarja naših državljanov iz Dubrovnika. Uprava, ki je ta hotel zgradila, je pa leta 1919 podala svoje polnomočje dubrovniškemu notarju Puljezu in ta prodal hotel «Srpski Centralni Banki» za pol milijona dinarjev, četudi je danes vreden dobrih pet milijonov dinarjev. Kakor pravijo Dubrovčani, je napravil ta notar dober posel. Hotel je prodal banki ter postal eden njenih — glavnih akcijonarjev.

Cirilova knjižnica. 3. zvezek Slovenska ženska v dobi narodnega preporoda. Kulturno-zgodovinska skica. Spisal dr. Leopold Lenard. Založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Cena 10 din. — Zelo zanimiva knjiga, ki podaje čitatelju na 163 straneh silno mnogo snovi in tudi ne malo izvirnih misli; samo naslov, da bi bil točen, bi se moral glasiti: «Slovenska žena v našem slovstvu do leta 1869». V tem okviru pa študija malone izčrpa snov. Za kratko označena vsebina najvažnejših poglavij nam to potrjuje: Stališče slovenske žene v dobi poganstva. Žena v slovanski narodni pesmi, v dobi reformacije in prosvitljenosti. Carovnice, zamaknjene device in nezakonske matere. Žena v dobi romantik. Prešernov ljubezenski ideal (menda najzanimivejša postaja knjige). Žene, ki so bile v duševni zvezi z Ilirci. Slovenska žena v Bleiweisovih «Novicah», v «Drobtinicah», v «Čbeli» in vseh drugih čisopisih in knjigah do «Glasnika». Elementarno šolstvo za deklice. V koliko se je ženstvo udeležilo javnih nastopov. Končno črtice dveh pisateljic: Franje Hausmanove in Josipine Tomanove. Čitatelj si želi samo še kazala in imenskega registra. Z največjim zanimanjem bodo knjigo prebirali oni, ki jim je naše slovstvo kolikor toliko znano, brez prida pa je ne bo nikdo odložil. Zato jo vsemu občinstvu najtopleje priporočamo. — G. M.

Iz Dravske doline.

Ruše. V nedeljo, dne 11. t. m., po rani sv. maši se vrši v stari šoli delavski shod, na katerem bo govoril poslanec Franjo Žebot in tajnik Strokovne zveze tovarniškega delavstva, tovarniški Cvikelj, iz Ljubljane.

Brezno ob Dravi. V spomin poroke v kraljevi rodbini je določila tukajšnja občina za šolska učila 1000 dinarjev, za protituberkulozno društvo v Slovenjgradcu 100 dinarjev in za obdarovanje občinskih revežev 250 dinarjev. Farni ubogi prejmejo na dan poroke iz tozadevnega cerkvenega darovanja vsak po 25 dinarjev. Za pogorelca Blaža Kure je naklonilo prvo delavsko kosumno društvo v Ljubljani živil za 50 dinarjev, istotako mu je daroval tukajšnji trgovec g. Fr. Jenčič poleg denarja še živil za prvo potrebo; nekateri so mu darovali drevesa, drugi denarno podporo za najnujnejšo prvo silo.

Remšnik. Po dolgi, zelo mučni bolezni je v Gospodu zaspal naš dobi, mnogoletni učitelj, od državnega

prevrata sem nadučitelj, ljubljanski rojak g. Janko Kavčič. Blag mi spomin! Vdovi so žalje! — Sedaj vodi tukajšnje trirazredno g. Makso Pivec, domačin iz sosedne Ribnice, drugače učitelj v Marenbergu. Učno osebje pa še ni popolno. Sta le dva mesto treh pred vojno; otrok pa vedno več.

Remšnik. Na tozadevno poročilo v vašem listu je pokrajinska uprava naročila orožnikom zasledovati, kam izginjajo veliki čuvajni psi v teh hribih. Torej v Ljubljani le študirajo «Stražo» in «Slovenskega Gospodarja». Prav imajo. V ogledalo se včasih pogledati, ni giz davno, marveč koristno. Gospodom orožnikom svetujemo povprašati v bližnjem trgu strojarje, kdo iz Remšnika jim nosi pasje kože v delo. Pa bo!

Kapla. Na zlato sv. mašo se pripravljamo. Pel jo bo dne 23. julija t. l. naš domačin, vpokojeni dekan lučarski č. g. Lovro Vollmeier, p. d. Richterjev gospod. Cerkveni govor ima duhovski g. župnik Jakob Rožman. Slavlje oskrbijo sorodniki. Blagemu starčku želimo še biserno sv. mašo.

Marenberg. Da si more naša požarna bramba vsaj nekoliko zaščititi obrabljene platnene cevi in popraviti gasilno orodje in nabaviti še nekaj potrebnih stvari, namerava prvo nedeljo julija prirediti v ta dobrodelen namen majhno proslavo ali veselico z navadnimi točkami. Ker je sedaj društvo v zanesljivo slovenskih rokah, želimo vzpričo blagega namena obilno udeležbo in lep gmoten uspeh.

Muta. V podporo najrevnejšim šolarjem se priredi dne 25. junija primerna slavnost z znamenito petdejanjsko igro «Kralj Matjaž», s pevskimi komadi in sviranjem glasovitega umetniškega zbora na lok iz sosednje Vuženice. Mladinoljubi so prošeni vedežnega sodelovanja in udeležbe.

Nedeljski vlak na koroški progi, nameravan že s 14. majem, se je začasno opustil. Zato se navadnemu rednemu vlaku ob 15. uri na nedelje in praznike do Dravograda priklopi nekaj voz (3—4) več. Izletniki uporabljajo nedeljsko vožnjo k večjemu do Fale ali št. Lovrenca na Pohorju.

Slovenjgradec. Vsa okolica in pa marenberški okraj sta hvaležna, da ima opoldanski vlak državne železnice iz Celja po tolikem molenovanju od dne 1. junija t. l. vendarle seda jzvezo z vlakom južne železnice proti Mariboru. Bo konec nesmiselnega čakanja v Dravogradu.

Hitrost naše pošte. V Slovenjgradu dne 25. maja odana dopisnica priomala je srečno dne 6. junija v Maribor. Rabila je torej celih 11 dni. Če greš peš iz Maribora čez Sv. Boljenk, Sv. Areh, Klopni vrh in Veliko kapo v Slov. gradec, rabiš pa samo tri dni. Lušno je na svet...

Iz Dravograda je na Pragarsko odšel vodja železniške postaje gospod Franjo Seničar; iz Vuhreda uradnik Novak v Brezno, g. Veko Štepec v Trbovlje, odkoder se je dotični uradnik preselil v Maribor.

Prevalje. Da ostane dosedanj vodja okrajne oblasti g. dr. Kahl še nadalje pri nas, so vložile vse občine in drugi javni zastopi in uradi dobro utemeljeno prošnjo na ministrstvo in vse parlamentarne klube. Iznebili bi se ga radi le rdečkarji in nemškutarji. Razno oni, ki delujejo za odcepitev lepe, bogate Mežiške doline od Jugoslavije in za priklopitev nazaj k mačehi Avstriji. K nam določeni brežiški vodja glavarstva je državnim oblastem izjavil, da prav nič ne pozna tukajšnjih (zamotanih) razmer in se zato ne čuti za tukajšnje službovanje usposobljenega.

Znani koroški rodoljub župnik Anton Gabron, ki je po nesrečnem plebiscitu na Koroškem sprejel neko mestice na Hrvaškem, je od kapi zadet in se sedaj nahaja v bolnici v Leonišču v Ljubljani.

Postrvi v obdravskih potokih je bilo vse živo, dokler je bilo ribarstvo v zasebnih rokah. Odkar je socializirano po mariborskem ribarskem društvu, so se vsi potoki izpraznili temeljito. Naraščaj se niti ne pozna vkljub polaganju mladičev. Občine so začele gibanje, da dobijo pravico do svojih rib zopet nazaj v svoje roke. Ali bo sedaj šlo? Dvomimo. Se nam zdi za-

mujeno. Prava, res narodna vlada slovenska bi bila že ustregla, toda sedanja nikoli.

Sadje v Dravski dolini je bujno cvetelo. Vsled rje in vetrovja se je večinoma ospelo. Ne obeta se bogata sadna letina. Pa bi bili tako sadja potrebni vsi, predvsem pa otroci ovočja, kmetski delavci pa hladilne pijače.

Iz Maribora.

Državno žensko učiteljske v Mariboru. V našem Mariboru je ustanovil pred nekaj leti nemški štajerski deželni odbor nemško žensko učiteljske, da bi se v njem vzgajale nemško čuteče učiteljice. Ob prevratu je deželna vlada za Slovenijo to nepotrebno ponemčevalnico razpustila, ne da bi napravila mesto nemškega ženskega učiteljske slovensko, ker je bila uverjena, da je državno žensko učiteljske popolnoma nepotrebno, ker je Slovenija že takrat imela pet ženskih učiteljske. In tako je bilo prav. Našim liberalcem in demokratom pa to ni ugajalo, oni so na vsak način hoteli imeti državno žensko učiteljske v Mariboru, dasiravno so bili prepričani, da je nepotrebno. Lansko leto je postal bivši narodni predstavnik prof. Voglar prost, ker ni dobil mandata, in potrebno je bilo, da se tega gospoda pošteno oskrbi za stara leta. Napraviti ga je bilo treba najmanj za ravnatelja. Pa kako ga napraviti za ravnatelja, če pa ni nobeno mesto prazno. Pa naši demokrati so iznajdljivi. Ker za g. Voglarja ni bilo ravnateljskega mesta, pa so ga ustvarili. Ustanovili so čisto nepotrebno državno žensko učiteljske in prof. Voglarja napravili za ravnatelja. A to žensko učiteljske nima potrebnih prostorov. Pokrajinska vlada kratkoma naroči mariborski občini, da naj poskrbi do jeseni g. Voglarju potrebno streho za nepotrebno šolo. O tej zahtevi je razpravljala občinski svet v zadnji seji. Vsi govorniki so bili mnenja, da je Voglarjeva ženska univerza popolnoma nepotrebna, ker vzgaja ženski proletarijat, ki ga ni mogoče spraviti v Sloveniji pod streho, v Macedonijo pa iti noče. In z vsemi, tudi z demokratskimi glasovi, se je storil sklep: 1. Pokrajinska uprava nima nobene pravice zahtevati od občine šolskih prostorov za žensko učiteljske, ker je stara pogodba prenehala eksistirati. 2. Mestna občina pa tudi prostovoljno ne da za žensko učiteljske nobenih prostorov, ker prostore rabi za svoje šole in za trgovsko šolo, ki je bolj potrebna, kakor Voglarjev zavod. Za žensko učiteljske je glasoval edini «ravnatelj» Voglar ter tako s svojim glasom enoglasno «odrešil» svoj zavod. Ker je vlada že nekrat za svojega Voglarja ustanovila nepotrebno učiteljske, pa naj sedaj zanj pozida še tudi potrebne prostore. Ali pa g. Voglar mogoče najde pri kaki banki zopet kak konto «Markovič» ali «Lavrič» z nekaj milijoni, ki bi mu pomagal postaviti «nepotrebno» šolo. G. «ravnatelj» ja vse zna, on bo znal rešiti tudi to vprašanje.

Upravni svet mariborske Mestne hranilnice ni podpisal bilance za leto 1920. Že zadnjič smo beležili, da je pregledni odbor dognal pri pregledu bilance, da originalne bilance za leto 1920 ni podpisal dr. Irgolič, kot predsednik ravnateljstva, niti prof. Voglar, kot načelnik upravnega sveta in ravnateljstva. Na bilanci za leto 1920 se bliščijo tiskana imena dr. Irgolič, Voglar itd. poleg tiskanih imen pa vidimo tudi običajni «s. r.» (svoje ročno), a lastnoročnih podpisov ravnokar omenjenih JDS prvakov ni v bilanci nikjer! Doselej je bila na svetu ta navada, da je polnoleten človek v Evropi od govarjal za svoj lastnoročni podpis — a ne za tikanega — le ljudje ala Irgolič in Voglar so mnenja, da za nje za dostuje tiskano ime s pristavkom «s. r.» Mariborska demokratska odgovornost je kot strah, ki je na sredini votel, krog in krog ga pa nič ni!

Občinska stavbena dela, posebno popravila na občinskih poslopih, je lansko leto izvrševal stavbeni urad v lastni režiji in je s tem občini prihranil letnih 170.000 K. Občinski svet je v svoji zadnji občinski seji sklenil, da stavbeni urad tudi v letu 1922 to stori na isti način, kakor lani.

Razna občinska dela v letu 1922 bodo izvrševale naslednje tvrdke, oziroma bodo dobavile material: tesarstva: Franc Spes; betonska: Pickl; ključavničarska: Kumer; slikarska: Vaupotič; strešna in krovna: Blum; tapetarska: Bubak; železnostavbeni material: Pinter in Lenard; špecerije: Gusel; knjigoveška dela: Platzer; čevljarska: Dolinšek; mizarska: Marušič; kleparska: Jelek; pečarska: Filipič in Širec; dimnikarska: Racek; kolarstva: Stanjko; kovaška: Pečar.

Nove ulice v Mariboru. V Magdalenskem predmestju dobimo ob Betnavski ulici dve novi ulici. Treba jih je bilo krstiti. Odsek jima je prisodil ime: Dušanova in Jelačičeva ulica. Občinski svetnik Bahun je proti Jelačiču in predlaga imenovanje po Tolstoju. Občinske svet pa je mnenje, da moramo imenovati eno ali drugo ulico tudi po kakem junaku, da bodo Mariborčani bolj junaški kega duha, posebno v boju proti demokratom.

Uspeh Weix Šoštaricevega figamstva in zahrbtnosti pri volitvah v mariborski trgovski gremij. Najodličnejši stari narodni trgovec mariborski, ki niso Slovenci samo od prevrata sem, so izstali iz Slov. trgovskega društva. Tem sledijo še drugi. Ti močje nočejo več biti udje društva, kateremu predseduje neki Ivan Šoštaric. Z neznačajnejši in s takimi, ki so si na račun mariborskih davkoplačevalcev nakupili velike hiše, nočejo imeti ti močje nobenega stika. Sami so spoznali ti res značajni narodni trgovci, da demokratska politika ni drugo, kot velika korupcija. Saj je ravnatelj Jadranske banke Kamenarovič to najbolje razložil.

Staro in mlado, vse željno pričakuje dan na dan moža, ki prinaša vesele in žalostne vesti na dom. Kakor avtomat, točno ob določenem času prihaja, bodisi vročina ali mraz, dež ali solnce. Vse leto je v naši službi, le en dan v letu je njegov, dan, ko se spominja svojih ostarelih in onemoglih tovarišev. Ta dan bo letos dne 2. julija, ko priredi Osrednje društvo poštinih in brzojavnih uslužbencev svojo poletno veselico ter Vas že danes vabi k obilni udeležbi.

Trgovce Ivan Šoštaric v bivši Kokošinekovi hiši opetovano zatrjuje, da ne potrebuje klerikalnega denarja. Te izjave samo zelo veseli. Ker Šoštaric sam želi, da noben «klerikalec» ne stopi v njegovo trgovino, se bodo pa vsi «klerikalci», ki so dosedaj še nosili denar k njemu, izognili njegovi štimani trgovini. Saj imamo dovolj naših in poštenih trgovcev z manufakturo. G. Šoštaric, ali Vas «Merkur» še ni izpametoval?! Kdor visoko leta — nizko pade.

V Razvanju pri Mariboru priredi poslanec Fr. Zebot v soboto, dne 10. junija, zvečer ob 6. uri, v gostilni Pukl zborovanje SLS. Povabljeni domačini in sosedje.

Maribor. Za zadnji petek napovedano predavanje, ki bi se naj vršilo v dvorani JSZ, Splavarska ulica števil. 4, se vrši prihodnji petek, dne 9. t. m., ob 8. uri zvečer. Vabi se k obilni udeležbi, z ozirom na velevažni predmet, o katerem se bo vršilo predavanje.

Moška Marijina kongregacija vabi vse svoje člane, da se v četrtek, dne 8. t. m. udeležijo skupne pobožnosti, ki bo ob 8. uri zvečer v cerkvi sv. Alojzija. Vabljeni pa so tudi drugi krščanski močje in mladeniči!

Novi zvonovi. Tvrdka Bühl v Mariboru prav pridno vliwa nove zvonove in dobiva vedno več naročil, tako, da je primorana razširiti svojo obrt in namerava zidati v Melju. Mariborčani, ki vidijo, koliko prekrasnih, velikih in majhnih zvonov odpeljejo naši slovenski kmetje, se opetovano in upravičeno vprašujejo: Kaj pa v Mariboru? Ob vseh največjih slovesnostih, pogrebnih itd. pritrkava žalostno osamljen majhen zvonček. Li naj pri tem ostane? Pri cerkvi Matere Milosti se je začela prav resna akcija za nove zvonove. Oglasilo se je več plemenitih src, ki so obljubila izdatno pomoč in so ob enem pripravljali nabirati prostovoljne, blagohotne prispevke. Pri današnjih cenah zvonovine bi stali štirje srednji zvon približno 600.000 kron. V svrhu tega kulturnega dela, kakor se je izrazil neki tukajšnji tovarnar in prispeval 1200 K, bode v prihodnjih dneh obiskal o. Pavel v spremstvu cerkvenega ključarja g. Jurija Štern dobrohotne in dobrovoljne Mariborčane s prošnjo za radodarne prispevke. Mariborčani! V zadnji vasi po deželi bo imela v kratkem vsaka kapelica svoj zvonček. Pomagajte, da oživita zvonika bazilike Matere Milosti.

Vsled proslave kraljeve proke bodo 8. t. m. vse mariborske trgovne zaprte celi dan.

LISTEK.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(109. nadaljevanje.)

»Perzijska ogrinjala ležijo naokrog po naslonjačih, biseri in slonova kost se ti blestijo naproti iz vsakega kota, drago kamenje kupoma po tleh —! Samo da opravimo naš posel, pa si bo vsak nagrabil neovirano, kolikor bo hotel, in bo odšel domov s čimer ga bo najbolj veselilo!»

Ni bilo pogosto, da je Hipija obdelaval svoje tovariše s tako dolgimi nagovori in s tolikimi obljubami.

Pa so mu tudi kazali svojemu zadovoljstvu v ponovnih glasnih krikih in vzklikih. Pozabili so na Esko, niso več mislili na Mariamno in na prepir, da, naravnost nepotpežljivi so bili nad vsem, kar ni bilo v neposredni zvezi z njihovim ponočnim pohodom, in godrnjali so nad vsako minuto odlašanja in zavlačenja, ki se je vrinjalo med nje in med obljubljeni plen.

Ko jim je Hipija napovedal, da je večerja pripravljena in da jih pričakuje njihov gostoljubni podjetnik, so se na dano znamenje hrupno vsuli skozi portik v obednico in pustili Esko in Mariamno sama.

Le stari Hirpin in Euhenor sta ostala. Prihuljenega Grka niso genile sijajne obljube, trdovratno se je držal svojih pravic, odločen, da ne pusti izpred oči ujetega dekleta, tembolj, ker so ju popolnoma prezrli njegovi tovariši.

Četudi je ta človek daleč zaostajal v pogumni drznosti in v telesnih močeh za drugimi gladiatorji, je bil vkljub temu prav zagrizeno vztrajen in brezvesten ter je brezstidno zasledoval svoje sebične cilje. Zato je bil ne-

varen nasprotnik in je navadno imel srečo v svojih podlih naklepih.

Pri pestenju je vedno skušal najprvo utruditi nasprotnika z dolgotrajno, dobro premišljeno brambo, ni udaril, razen kadar nasprotnik ni mogel vrniti udarca. — Ravnotako je tudi pri vsem, kar je podvzel, skušal doseči svoje cilje z nepopustljivo čuječnostjo in z dosledno uporabo vseh sredstev, katere sta mu izkušnja in zdrava pamet dajali na razpolago.

In tako je ravnal tudi tisti večer.

Izmuznil se je za širokim Hirpinovim hrptom in se skril v najtemnejšem kotu portika. Od tam je opazoval nadaljni razvoj dogodkov.

Hipija je s hrupno dobrodušnostjo porival gladiatorje pred seboj in ko so se pritiščali skozi ozka vrata v notranje prostore, je za hip zaostal in šepnil Eski:

»Spremljal bodeš deklo domov, kajne? Ti smem zaupati?»

»Zaupaj mi!»

To je bilo vse, kar je rekel Britanec, pa njegov glas in njegov pogled, ki je srečal pri teh besedah Mariamnine oči, bi bila zadovoljila tudi strožjega sodnika nego je bil poveljnik gladiatorjih čet.

»Srečno pot, fant!» mu je rekel Hirpin, »in tudi tebi, lepa cvetlica. Šel bi z vama, toda do Tibera je daleč in izostati ne smem nočoj, pa naj pride, kar hoče!»

»Srečno pot obema!» se je v naglici še poslovil tudi Hipija. »Ako ne bi šlo za rop in plen v cesarjevi palači, težko da bi bile moje ovčice nočoj tako razsodni in mirne. — Čuvajte se, da jim ne prideta več v pest! Niti same vestalke bi vaju ne mogle rešiti —! Pojdita, pa še enkrat srečno pot!»

Ubogala sta in naglo sta odhitela v mesečno noč.

Hipija pa je z dobrovoljnim smehljajem udaril Hirpina po plečih in odšel z njim v hišo.

»Ej, stari«, mu je dejal, »pila ga bova nočoj, najino polno mero starega tribunovega cekubana, naj se zgodi, kar se hoče —. Ali bova ležala na hrbtu in čakala na smrtni sunek, ali pa pritiskala najine ustnice k čašam iz brušenega zlata —? Kdo ve? Kdo se bo brigal za to!»

»Jaz gotovo ne!« je odgovoril Hirpin. »Ampak za sedaj sem čudno žejen in tribunova kapljica, pravijo, je najboljša v Rimu!»

XIII.

Minljivost —.

S pazljivim ušesom in napeto pozornostjo je poslušal Euhenor v svojem kotu vse razgovor. Ko je čul, da sta begunca namenjena k Tiberu, si je naglo misleči Grk mahoma naredil svoj načrt.

Ob Tiberu je stala četa njegovih tovarišev, ki jih je najel Placid in ki jih je pred par urami Hipija sam postavil na stražo v tiberski ulici.

Šel bo za bežečim parom, tiho in neopaženo, je sklenil, ker ni se hotel srečati z Britancem na samem. Ko pa bo blizu pomoč, bo poklical tovariše in zagrabil begunca. Eska bo gotovo branil deklo s svojim življenjem, toda podlegel bo številčni premoči in čudno bi bilo, če bi ne umolknil za vedno v neenakem boju. Nato bo še časa dovolj, je sodil, da se po svoji »zmagi« vrne k tovarišem, prepustivši deklo na milost in nemilost gladiatorjem. Za svojo odsotnost bo že našel kak izgovor pri tovariših, ki bodo do tistikrat že gotovo pijani zadosti, da se ne bodo toliko brigali zanj.

Sicer pa mu ni bilo mnogo za ponočni pohod, ki je obečal trše udarce in hušje boje s cesarjevo telesno stražo, nego si je želel. Ni seveda hotel izgubiti svojega dekleta na plenu, kajti nihče ni bil pohlepnejši po polni močnji ko on, toda upal je, da si jo bo ceneje pridobil z zvijačnostjo in brez posebne nevarnosti.

